

Tiedon laatukehikko -hankkeen TIHA TP3 Tilastokeskus- ohjausryhmän kokous 2/2021

Aika: Keskiviikko 17.2.2021 klo 8.-8.50

Paikka: Teams

Läsnä: Kirsti Pohjanpää (pj), Jussi Heino, Hannele Orjala, Outi Ahti-Miettinen, Essi Kaukonen (sihteeri)

Poissa:

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja aloitti kokouksen klo 8.

2. Ilmoitusasiat

Ei ilmoitusasioita.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edelliseen pöytäkirjaan ei ole tullut muutoksia ja se hyväksyttiin sellaisenaan.

Toivotaan jatkokäytäntönä Teamsissä peukutusta kuittauksena pöytäkirjan katsomisesta / hyväksymisestä.

4. Projektin tilannekatsaus

Meneillään olevan jakson tehtävät

Projektipäällikkö kertoi meneillään olevan jakson töistä. Alustavat tietoaineistojen laatukriteerit avattiin kommentille tammikuun lopussa, 28.1.2021. Kommentoinnista uutisoitiin muistutuksella 16.2.2021. Ulkoiseen kommentointidokumenttiin ei ole tullut kommentteja. TK sisäiseen kommentointidokumenttiin yksi yksityiskohtainen kommentti. Tilastokeskuksen kommenteissa muutoin kriteerit ovat saaneet kannatusta ja on esitetty tarve käytettävyyden ja metatietokuvausten selkeälle esiintymiselle kriteereissä. THL on ottanut yhteyttä ja kertonut, että laatukriteerit ovat hyvät ja että he ottavat ne käyttöön VALTAVA-hankkeessa.

Ohjausryhmä ehdotti, että Tietoaineistojen laatukriteerien verkkosivusta selvitetään latauskertojen tiedot. Keskustelussa todettiin, että kovin suurta kommentointimäärää ei asian luonteen takia ole odotettavissa, pilotointi konkreettisten tietoaineistojen kanssa tuo kokemusta ja näkemystä laatukriteereistä. Todettiin, että kommentoinnista on edelleen hyvä viestiä. Myös suoria sähköpostiviestejä voisi hyödyntää esimerkiksi Tutkijapalvelujen kautta.

Työn alla on pilotoinnin ja mittareiden kehittämisen suunnittelu. Tähän liittyen laajan projektiryhmän ja pilotoijien työpajat 16.2.2021 ja 18.2.2021. Kohta 6.Tiedoksi ja kommentille: pilotoinnin suunnitelmat ja alkunäkymät.

Tiedon laatuun keskittyvä jakso VM:n Tietopolitiikan podcast-sarjaan toteutetaan viikolla 7. Haastateltavana ylijohdaja Laiho-Kauranne, haastattelijana Essi Kaukonen.

Resurssitilanne ja hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden tilanne ja erityistarpeet

Avoimen datan pilotin osalta olisi hyvä löytää uusi henkilö mukaan projektiin maaliskuu-kesäkuu aikavälille. Ohjausryhmä kannatti tätä ajatusta. Projektipäällikkö kertoi, että ydinprojektiryhmällä ei ole mahdollisuutta lisätä panosta kevään aikana.

Pilotteja on eri organisaatioista löytynyt sopivasti. Pilotoinnin kautta useita uusia henkilöitä tulee mukaan tietoaaineistojen laatukriteerien kehittämiseen.

TiHA-hankkeen mahdolliset muutosehdotukset ja muut ehdotukset

TiHA-hankevetäjätapaamisissa tuli esille toive esitellä Tiedon laatukehikkoa kesäkuun [Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmä ARKKI](#):ssa yhdessä API-linjausten kanssa. Tilaisuuteen olisi hyvä viedä keskusteluun laatukriteerien lisäksi myös alustava hallintamalli.

Ohjausryhmä kannatti hallintamallin työstämistä etukenossa hankesuunnitelmaan nähden ja yhteistyössä TiHAn muiden hallintamallien kanssa. ARKKI ryhmän kokoukseen osallistumista pidettiin hyvänä asiana.

27.1. TiHA hankeryhmän kokouksessa esiteltiin alustavia tietoaaineistojen laatukriteerejä (Essi Kaukonen ja Kirsti Pohjanpää osallistuivat). Palaute oli positiivista, avoimen datan osalta tuli erityisesti kommentteja, joissa mietittiin mm. lisenssien/ käyttöoikeuksien näkymistä laatukriteereissä. Esille nostettiin myös FAIR periaatteet ja niiden hyödyntäminen.

9.2.2021 pidettiin julkisen hallinnon API-linjaukset -tilaisuus (TiHA TP4). Tilastokeskus osallistuu API linjausten pilotointiin Tiedon laatukehikon myötä. Kohta 7.Päätettäväksi: Tilastokeskuksen avoimen datan pilotti ja sen toteuttaminen.

9.3.2021 tulossa TiHAn sidosryhmätilaisuus liittyen tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiaan linjauksiin

14.4.2021 Kuntien keskustelutilaisuus tiedon laatukriteereistä. TiHA järjestää.

TiHA verkkotilaisuuksista on tallenteet, joten jälkeenkäinkin näihin tilaisuuksiin voi palata. Tallenteet löytyvät [Hankkeen tilaisuudet ja ajankohtaiset kuulumiset -sivulta](#).

Tulevat tehtävät ja niihin liittyvät riskit

Projektipäällikkö totesi, että seuraavassa jaksossa kriittistä on Tilastokeskuksen ydinprojektiryhmän ja 1. vaiheen pilottien työpanoksen irrottaminen pilotoinnin 1 vaiheen aikana, koska tällöin luodaan mittariehdokkaat, jotka testataan pilotoinnin 2 vaiheessa.

Kohta 5. Tiedoksi ja kommentteille: pilotoinnin suunnitelmat ja alkunäkymät.

5. Päätös Norjan tiedon laadun dokumentaation käännöksestä

Päätös: Sähköpostikäsittelyssä hyväksyttiin viikolla 5 se, että Norjan laatukriteereitä käsittelevä dokumentaatio käännetään tarpeellisilta osin suomeksi raakakäännöksenä.

Käännös saapui 12.2.2021 riittävän hyvälatusena, siitä on laatukriteerien ja mittareiden kehityksessä hyötyä. Dokumentista käännettiin alkuosa ja liite A koskien laatukriteereitä ja mittareita.

Päätös: Loppuosa kyseisestä dokumentaatiosta käännetään tarpeen mukaan suomeksi kevätkaudella 2021. Projektiryhmä arvioi käännöksen hyödyllisyyden ennen tilausta.

6. Tiedoksi ja kommentille: pilotoinnin suunnitelmat ja alkunäkymät

Projektipäällikkö esitteli pilotointisuunnitelmaa: pilotoinnin tavoitteita, karkeaa aikataulua ja osallistuvia pilotteja.

Pilotoinnissa testataan tietoaineistojen laatukriteerien käytännön toimivuus, alakohtainen soveltaminen, hyödyt ja rajoitukset. Pilotoinnin pohjalta kehitetään tietoaineistojen laatukriteerejä. Laatukriteerien mittarit on tarkoitus luoda pilotoinnin yhteydessä konkreettisten tietoaineistojen kanssa. Samalla saadaan oletettavasti konkreettisia esimerkkejä ja tarvekuvausta tiedon laatukehikkoon laajemmin, ml hallintamalli.

1 vaiheen pilotit luovat mittariehdokkaat 18.3.2021 mennessä, jolloin käynnistyy 2 vaiheen pilotointi, joka jatkuu toukokuulle. Kesäkuussa on pilotoinnin yhteenvedon aika ja tuolloin arvioidaan myös mahdollisen jatkopilotoinnin tarve syyskaudella 2021.

Pilotointiin ovat jo ilmoittautuneet seuraavat organisaatiot ja aineistot:

1. vaiheen pilotit (16.2.–18.3.2021)

- Tilastokeskus: YTY-yritystietojärjestelmä ja YTY-tietopalvelu
- Maanmittauslaitos: kansallinen maastotietokanta
- Vero: kiinteistörekisteri (pilotointikohde voi vielä muuttua)

2. vaiheen piloteiksi ovat tässä vaiheessa täsmentyneet seuraavat:

- Tilastokeskus: avoimen datan pilotti ja yritystiedon toinen vaihe
- Maanmittauslaitos: kansallinen maastotietokanta ja mahdollisesti muu aineisto
- Vero: toinen vaihe
- Tulli: avoimen datan aineisto
- Luonnonvarakeskus: FADN-aineisto
- Digi- ja väestövirasto: aineisto vielä avoin

Ohjausryhmä piti pilotoijien joukkoa hyvänä ja monipuolisena. Mahdolliset uudet pilotit voivat vielä täydentää tätä joukkoa.

16.2.2021 pidettiin pilotoinnin suunnitteluun keskittyvä työpaja ja 18.2.2021 on vuorossa mittareiden kehittämiseen keskittyvä työpaja, jälkimmäinen on pilotointiin osallistuville kohdennettu paja.

7. Päätettäväksi: Tilastokeskuksen avoimen datan pilotti ja sen toteuttaminen

Viime ohjausryhmäkokouksessa todettiin, että tavoitteena on valita sellainen avoimen datan pilotti, jolla voidaan toteuttaa sekä tietoaaineistojen laatukriteerien että API-linjausten pilotointia. Edellisessä ohjausryhmäkokouksessa ehdotettiin Paavo-palvelua, ja sen mahdollisuutta on nyt keskusteluissa selvitetty.

Tietoaaineistojen laatukriteerien osalta avoimen datan pilotti toimii 2 vaiheen pilottina, ajoitus maaliskuun puolivälistä kesäkuun puoliväliin. API linjausten pilotointi ajoittuu huhtikuulle. Paavo voisi toimia siinä operatiivisen tason linjausten koestajana.

Päätös: Valitaan Paavo avoimen datan pilotiksi, mikäli tämä on resurssien puolesta mahdollista. Paavo on käytetty ja hallittava kokonaisuus ja testaa myös tietosuojakysymyksiä (TiHA toive).

Projektiryhmä selvittää vielä parin StatFin taulukon ottamista avoimen datan pilotointiin arvioiden sekä tarvetta että toteutettavuutta.

8. Evästettäväksi: Tiedon laatukehikon kokonaisuus

TiHA-hankkeelta on tullut toive esitellä hallintamallia jo kesäkuussa [Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmä ARKKI](#):ssa yhdessä API-linjausten kanssa. Hankesuunnitelmassa hallintamalli on työn alla vasta 2022.

Osallistujilta on tullut toiveita kehittää tietovarannon laatutestiä/ stressitestiä sekä tietopalvelun arkkitehtuuria, ajatukset ovat sinänsä hyviä. TiHA hankevetäjätapaamisessa on viestitty, että tietopalvelutason ja tietoekosysteemitason laatumittarit eivät ole keskiössä.

Käyttöönottosuunnitelma (kansallinen) tulisi hankesuunnitelman mukaan olla työn alla ensi vuonna.

Päätös: Priorisoidaan tietoaaineistojen laatukriteerien kehitys valmiiksi mittareineen keväällä 2021. Luonnostellaan hallintamalliaihio keväällä 2021. Laatutestiä ja arkkitehtuurikuvausta voidaan selvittää 3 prioriteetilla kevätkaudella, mikäli osallistujaorganisaatioissa on edelleen intressiä osallistua näiden kehittämiseen. Kesäkuussa päätetään mahdollinen jatkopilotoinnin tarve syyskaudella 2021. Samalla tarkennetaan syyskauden töiden ajoitusta.

9. Muut asiat

VM ohjausryhmä kokoontuu seuraavan kerran maaliskuussa, maanantaina 1.3.2021. Aiheena alustavat tietoaaineistojen laatukriteerit ja pilotointi. Ohjausryhmän puheenjohtaja ja projektipäällikkö tapaavat valmistelun merkeissä ennen kokousta.

Tiedoksi: Tilastokeskuksen strategisen johdon kokous 15.2.2021 liittyen avattavaan tietoon.

Tiedon laatukehikko on esillä Tietoprosessin ohjausryhmän kokouksessa 17.2.2021.

Tulorekisterin toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2022 on parhaillaan menossa, Hannele Orjala, Kirsti Pohjanpää ja Essi Kaukonen palaavat loppuviikosta tämän kommentointiin Tiedon laatukehikon osalta.

10. Seuraava kokous

12.3.2021 klo 10.-11.30.

Jakelu:

Tiedon laatukehikko TiHATP3 Teams-työtila sekä Tiedon laatukehikon verkkosivut